

ОСОБЛИВОСТІ «ХОЛОДНОГО» МЕТОДУ ВИРОЩУВАННЯ ТЕЛИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРІД

Т.В.Підпала, доктор сільськогосподарських наук, професор
О.В.Дровняк, магістр
Миколаївський державний аграрний університет

У статті наведено результати вирощування телиць української червоно-рябої та української чорно-рябої молочних порід «холодним» методом. Доведено, що молодняк інтенсивно росте, за живою масою переважає стандарт породи, але вищою живою масою характеризуються телиці української червоно-рябої молочної породи.

Ключові слова: «холодний» метод вирощування, молочна продуктивність, корови, порода, молодняк, жива маса, приріст, ріст.

Вступ. На ріст і розвиток телиць впливають чотири основні фактори: генотип, рівень годівлі, умови утримання та стан здоров'я. Метод «холодного» вирощування молодняку за параметрами відповідає біологічним потребам організму, сприяє оптимальному перебігу фізіологічних процесів, підтриманню доброго здоров'я і нормальної відтворної здатності [1]. Тому, враховуючи важливість вирощування ремонтного молодняку, вирішили провести дослідження з визначення впливу «холодного» способу утримання на ріст і розвиток телиць українських червоно-рябої та чорно-рябої молочних порід.

Матеріал і методика досліджень. Вивчення ефективності вирощування ремонтного молодняку двох порід методом «холодного» вирощування проводили у СТОВ «Промінь» Арбузинського району Миколаївської області. Для цього було сформовано дві дослідні групи телиць до 6-місячного віку української червоно-рябої молочної (УЧерМ) та української чорно-рябої молочної (УЧРМ) порід, які утримувалися в однакових умовах та мали один і той же раціон годівлі. Протягом усього дослідного періоду вели контроль за змінами жи-

вої маси від народження до 6-місячного віку. Зважували молодняк вранці до годівлі з точністю до 1 кг. Окрім цього приділяли увагу раціонам годівлі тварин, складаючи їх за деталізованими нормами із допомогою сучасної комп'ютерної техніки, використовуючи табличний редактор Microsoft Excel 2007.

Для досліджень були використані дані ORSEK і Data Floyd господарства, зокрема: наявність поголів'я, в т.ч. корів, вік тварин, жива маса телят при народженні, середньодобові прирости, дата народження, надій, вміст жиру і білка в молоці, аналіз умов годівлі та утримання тварин.

Дослідження проводили за стандартними методиками, шляхом порівняння двох порід та їхніх кількісних та якісних показників. Групи телиць комплектували методом параналогів за живою масою і віком. Дані досліджень оброблено математико-статистичними методами з використанням комп'ютерної техніки та пакетів прикладних програм MS OFFICE 2000 EXCEL.

Результати досліджень. Технологія вирощування молодняку великої рогатої худоби полягає в створенні таких умов годівлі та утримання, що сприяють розвитку бажаних якостей, кращому використанню тваринами поживних речовин корму, більш інтенсивному росту і розвитку організму, високій оплаті корму продукцією, одержанню в подальшому високої продуктивності та здатності тварин стійко передавати спадкові якості нащадкам.

Генетично запрограмована продуктивність може бути реалізована тільки за сприятливих умов вирощування, догляду і використання тварин. Результатами досліджень встановлено вплив спадкових факторів на живу масу і прирости телиць УЧЕРМ і УЧРМ порід (табл. 1).

Аналіз даних основних селекційних ознак матерів телиць двох порід за надоем вказує на деякі відмінності між ними. Так, у матерів УЧЕРМ середній надій за лактацію складає – 6063 кг молока, а у матерів УЧРМ – 5869 кг.

Таблиця 1

Характеристика продуктивних ознак молочної худоби

Порода тварин	n	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	σ	Cv, %	td
Надій матерів, кг					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	6063±240	1073	18,0	0,6
Українська чорно-ряба молочна порода	20	5869±211	945	16,0	
Вміст жиру в молоці, %					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	3,6±0,03	0,14	3,9	0
Українська чорно-ряба молочна порода	20	3,6±0,03	0,14	3,8	
Кількість молочного жиру, кг					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	218±9,4	42	19,0	0,6
Українська чорно-ряба молочна порода	20	211±7,4	33	16,0	
Вміст білку в молоці, %					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	3,03±0,01	0,06	2,1	2,1
Українська чорно-ряба молочна порода	20	3,06±0,01	0,05	1,7	
Кількість молочного білку, кг					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	183,5±7,3	33	18,0	0,3
Українська чорно-ряба молочна порода	20	180±6,2	28	15,0	
Жива маса корів, кг					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	557±12,2	55	10,0	0,5
Українська чорно-ряба молочна порода	20	548±14,2	63	12,0	
Жива маса телят при народженні, кг					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	36±1,5	6,8	19,0	0,8
Українська чорно-ряба молочна порода	20	34±2,0	8,7	26,0	
Жива маса телят при знятті з випойки, кг					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	73±1,4	6,2	9,0	1,5
Українська чорно-ряба молочна порода	20	76±1,5	6,8	9,0	
Тривалість випойки, днів					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	50±1,4	6,1	12,0	1,6
Українська чорно-ряба молочна порода	20	54±2,0	9,0	17,0	
Середньодобовий приріст, г					
Українська червоно-ряба молочна порода	20	742±31,2	139,0	19,0	1,2
Українська чорно-ряба молочна порода	20	793±29,0	130,3	16,0	

Різниця невірогідна і становить 194 кг (P<0,95).

За жирністю молока відхилень у корів-матерів немає, але виявлено за кількістю молочного жиру деяку перевагу УЧеРМ, порівняно з тваринами УЧРМ породи. Різниця склала 7,0 кг, але не вірогідна ($P < 0,95$).

Українська чорно-ряба молочна порода за вмістом білка в молоці переважає українську червоно-рябу молочну породу, але різниця не вірогідна і склала 0,03% ($P < 0,95$).

За кількістю молочного білка тварини української червоно-рябої та української чорно-рябої молочних порід мало чим відрізняються.

Жива маса корів, будь-якої спадкової основи, є одним із важливих показників, які певним чином визначають їх молочну продуктивність. У корів УЧеРМ породи середня величина до параметру живої маси УЧРМ породи складає відповідно – $557 \pm 12,2$ кг і $548 \pm 14,2$ кг.

Слід враховувати, що інтенсивність росту тварин визначає їх технологічні якості, зокрема, тривалість періоду вирощування, тобто вік першого осіменіння. Він визначається приростом живої маси. Телиці української чорно-рябої молочної породи за показниками середньодобового приросту переважають ровесниць української червоно-рябої молочної породи на 51,0 г ($P < 0,95$). Але вказана перевага зумовлена тривалістю випойки телят, яка у УЧРМ породи триває значно довше – $54 \pm 2,0$ дні, ніж у УЧеРМ ($50 \pm 1,4$) дні. Більш подовженим терміном випойки телят можна пояснити і відмінності у них за живою масою при знятті з випойки – $76 \pm 1,5$ кг у УЧРМ породи, і $73 \pm 1,4$ кг у УЧеРМ породи. Різниця склала 3,0 кг ($P < 0,95$) на користь теличок УЧРМ. Крім того, чорно-ряба худоба належить до скоростиглих порід, а тому молодняк росте інтенсивніше в ранній постнатальний період.

Проте в наступні періоди вирощування телиці УЧеРМ породи характеризуються більшими показниками живої маси і середньодобових приростів (табл. 2 і рис.).

Згідно з даними таблиці 2 вирощування ремонтного молодняка на племфермі СТОВ „Промінь” ведеться на високому рівні.

Таблиця 2

**Динаміка росту телиць молочної та української
чорно-рябої молочної порід (n=20)**

Вік тварин	Жива маса, кг		Середньодобовий приріст, г		Стандарт породи, кг
	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	Cv, %	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	Cv, %	
Українська червоно-ряба молочна порода					
Новонароджені	36±1,53	9,0	-	-	42
3 місяці	118±1,27	12,0	911±6,1	19,0	105
6 місяців	190±1,35	10,0	800±5,7	15,0	175
Українська чорно-ряба молочна порода					
Новонароджені	34±1,95	9,0	-	-	40
3 місяці	113±1,83	17,0	878±8,5	16,0	103
6 місяців	178±1,75	10,5	720±7,2	13,0	170

Як показано на рисунку, українська червоно-ряба молочна порода за живою масою переважає українську чорно-рябу молочну породу у всі періоди вирощування. Це пояснюється тим, що при створенні української червоно-рябої молочної породи в якості материнської основи використовувалась симентальська порода, яка має комбінований напрям продуктивності. Встановлено, що найбільша інтенсивність росту телиць спостерігається до трьох місяців, тому саме в цей період треба особливу увагу приділяти умовам утримання та годівлі молодняку, на що й спрямовано метод «холодного» вирощування.

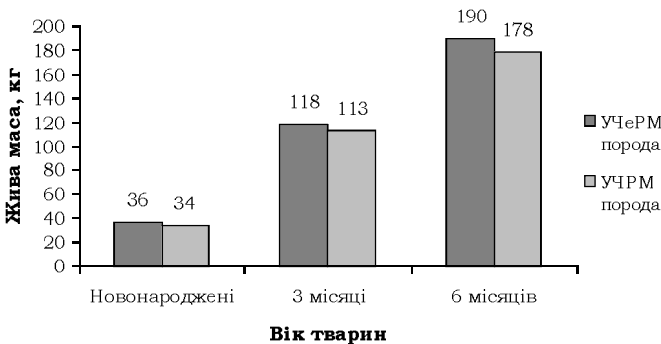

Рис. Жива маса телиць до 6-місячного віку

Жива маса телиць української червоно-рябої молочної породи у віковій періоді 0-3 місяців більша за стандарт породи на 12,3%. А жива маса телиць української чорно-рябої молочної породи в цей же період більша за стандарт породи лише на 9,7%.

Висновки. За результатами досліджень встановлено:

1. Інтенсивне вирощування ремонтного молодняка «холодним» методом в оптимальних умовах зменшує тривалість його вирощування і термін непродуктивного використання.

2. Молодняк української червоно-рябої молочної породи достовірно переважає аналогів української чорно-рябої молочної породи за живою масою як при народженні, так і в інші вікові періоди. Різниця у 6-місячному віці телиць склала 12 кг ($P > 0,999$).

3. Для одержання корів, спроможних давати високі надії, необхідна система цілеспрямованого вирощування ремонтних телиць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Обливанцов В. «Холодний» метод вирощування телят / В. Обливанцов // Пропозиція. — 2006. — № 12. — С. 97—99.